

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 20.11.2009
KOM(2009) 633 v konečném znění

**ZPRÁVA KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

O PROVÁDĚNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ SPOLEČENSTVÍ O ODPADECH

**směrnice 2006/12/ES o odpadech,
směrnice 91/689/EHS o nebezpečných odpadech,
směrnice 75/439/EHS o odpadních olejích,
směrnice 86/278/EHS o kalcích z čistíren odpadních vod,
směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech,
směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů a
směrnice 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních**

ZA OBDOBÍ LET 2004–2006

{SEK(2009)1586}

ZPRÁVA KOMISE RADĚ, EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

O PROVÁDĚNÍ PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ SPOLEČENSTVÍ O ODPADECH směrnice 2006/12/ES o odpadech, směrnice 91/689/EHS o nebezpečných odpadech, směrnice 75/439/EHS o odpadních olejích, směrnice 86/278/EHS o kalech z čistíren odpadních vod, směrnice 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, směrnice 1999/31/ES o skládkách odpadů a směrnice 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních

ZA OBDOBÍ LET 2004–2006

{SEK(2009)1586}

1. ÚVOD

Cílem této zprávy je informovat ostatní orgány Společenství, členské státy a veřejnost o provádění právních předpisů EU o odpadech v období let 2004–2006. Pokrývá směrnice 2006/12/ES o odpadech, 91/689/EHS o nebezpečných odpadech, 75/439/EHS o odpadních olejích, 86/278/EHS o kalech z čistíren odpadních vod, 94/62/ES o obalech a obalových odpadech, 1999/31/ES o skládkách odpadů, 2002/96/ES o odpadních elektrických a elektronických zařízeních a 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností.

Zpráva byla vyhotovena v souladu s článkem 5 směrnice 91/692/EHS, kterou se normalizují a racionalizují zprávy o provádění některých směrnic týkajících se životního prostředí. Je založena na informacích dodaných členskými státy a doplněna závěry z dalších studií Komise a interních statistik. Více informací lze najít ve zprávách vypracovaných pro Komisi a zveřejněných na adrese: <http://ec.europa.eu/environment/waste/reporting/index.htm>.

Tuto zprávu doplňují samostatné zprávy týkající se nařízení o přepravě odpadů¹ a směrnice o vozidlech s ukončenou životností². Zde je proto uveden jen stručný přehled hlavních poznatků obsažených v těchto zprávách.

Podrobnosti o provádění zvláštních ustanovení právních předpisů uvedených v názvu této zprávy obsahuje její příloha.

2. VČASNOST A KVALITA PODÁVÁNÍ ZPRÁV

V kázní členských států v souvislosti s podáváním zpráv je ještě velký prostor pro zlepšení jak u zpráv o provádění za tříleté období, tak u ročních údajů o pokroku při plnění cílů. 14 členských států nedodalo pro tuto zprávu všechny své zprávy o provádění včas. Pokud jde

¹ Zpráva Komise o provádění nařízení o přepravě odpadů, KOM(2009) 282 v konečném znění (<http://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/reports.htm>)

² Viz: http://ec.europa.eu/environment/waste/elv_index.htm.

o roční údaje o recyklaci a využití u odpadních elektrických a elektronických zařízení, vozidel s ukončenou životností a obalů, přibližně třetina členských států v roce 2006 je nepředložila včas. Poskytnuté údaje byly v mnoha případech neúplné a kvalita podávání zpráv byla různá. Do určité míry to mohlo vyplynout z někdy nejednoznačné formulace některých otázek v dotaznících o provádění, avšak v mnoha případech členské státy odpovědi na některé otázky vynechaly nebo poskytly nejasné či zavádějící odpovědi.

Na základě výsledků této zprávy by Komise mohla zvážit zjednodušení otázek tak, aby byly konkrétnější. Také metodika podávání zpráv, pokud jde o roční údaje o recyklaci a využití, je u členských států různá, což možná bude vyžadovat další harmonizaci. Komise se již touto otázkou začala zabývat v úzké spolupráci se statistickými orgány a odborníky členských států.

3. SMĚRNICE 2006/12/ES O ODPADECH

Základní požadavky, definice a zásady týkající se nakládání s odpady ve Společenství stanoví směrnice 2006/12/ES o odpadech (rámcová směrnice o odpadech). Tato směrnice stanoví definici odpadů, ukládá členským státům povinnost vybudovat přiměřené sítě zařízení na odstraňování odpadu, zavádí hierarchii způsobů nakládání s odpady, která klade větší důraz na předcházení vzniku odpadů než na jejich využití, přičemž odstraňování je až posledním možným řešením. Směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit, že odpady se využívají nebo odstraňují bez ohrožení lidského zdraví a životního prostředí, a zakazuje svévolné opuštění, nepovolené ukládání a nekontrolované odstraňování odpadů. Vyžaduje od členských států, aby vypracovaly vnitrostátní plány pro nakládání s odpady, a stanoví povinnost získat povolení pro manipulaci s odpady.

V souvislosti s rámcovou směrnicí o odpadech v roce 2009 nebylo dosud uzavřeno 11 řízení pro strukturální a rozsáhlé porušení práva Společenství při řešení nepovoleného ukládání odpadu, 10 řízení pro nesprávné uplatňování, 4 řízení v souvislosti s plánováním nakládání s odpady a 3 řízení pro nesoulad vnitrostátních právních předpisů s touto směrnicí.

Všechny členské státy potvrdily, že provedly směrnici do svého vnitrostátního právního řádu. Základní požadavky, jež mají zabezpečit nakládání s odpady způsobem šetrným k životnímu prostředí, byly provedeny ve všech členských státech, ačkoli v některých zemích dosud existují problémy, zejména pokud jde o vybudování úplné infrastruktury pro nakládání s odpady. Zároveň existují obrovské rozdíly v uplatňování hierarchie způsobů nakládání s odpady a ve využívání odpadů jako zdroje.

Míra recyklace a využití u odpadů celkově i pokud jde o jednotlivé toky odpadů je různá. Rostoucí míra recyklace a využití v posledních letech byla zčásti důsledkem provádění požadavků směrnic o recyklaci a zčásti výsledkem vnitrostátních politik v oblasti nakládání s odpady (v posledně jmenovaném případě u stavebních a demoličních odpadů a u biologického odpadu). Dosud však existuje obrovský nevyužitý potenciál pro recyklaci a více než polovina stávajících odpadů upotřebitelných jako zdroje zůstává zcela nevyužita³.

Politika předcházení vzniku odpadů nebyla až dosud účinná, členské státy přijímaly jen omezená opatření a opatření zaměřená na jednotlivé body, neexistují ale téměř žádné ucelené politiky se širokou působností. Může to být důsledkem toho, že původní rámcová směrnice

³ Evropský atlas druhotných surovin, Současný stav a možnosti v roce 2004, leden 2008, Prognos.

o odpadech se na předcházení vzniku odpadů zaměřovala jen v omezené míře, a až vstoupí v platnost požadavky revidované směrnice⁴ v této oblasti, mělo by dojít ke změně.

4. SMĚRNICE 91/689/EHS O NEBEZPEČNÝCH ODPADECH

Tato směrnice stanoví přesnou a jednotnou definici nebezpečných odpadů a jejím cílem je zajistit nakládání s tímto tokem odpadů způsobem šetrným k životnímu prostředí. Vedle opatření stanovených rámcovou směrnicí o odpadech jsou pro nakládání s nebezpečnými odpady stanovena některá kontrolní opatření včetně požadavků na sledovatelnost, zákazu směšování nebezpečných odpadů s jinými odpady, povinnosti informovat Komisi o odpadech vykazujících nebezpečné vlastnosti, ale neuvedených v příslušných seznamech.

Odpovědi členských států nebyly v některých případech dostatečně přesné na to, aby bylo možné konstatovat, zda byla směrnice náležitě provedena. Existují zejména pochybnosti, pokud jde o prosazování zákazu směšování a s tím souvisejících výjimek z tohoto zákazu a požadavků, které je nutné splnit k udělení povolení. Některými členskými státy nebyla zajištěna pravidelnost kontrol. Existují také obavy, pokud jde o požadavek na předkládání zpráv výrobců. Byl zjištěn jeden případ nejasných pravidel pro balení a označování nebezpečného odpadu, který vyžaduje další navazující opatření.

5. SMĚRNICE 75/439/EHS O ODPADNÍCH OLEJÍCH

Smyslem směrnice o odpadních olejích je sblížit právní předpisy členských států a vytvořit vnitřně propojený systém sběru, zpracování, skladování odpadních olejů a nakládání s nimi tak, aby se ochránilo životní prostředí před škodlivými účinky způsobenými vypouštěním, uložením nebo zpracováním těchto olejů. Členské státy musí vytvořit systémy registrace, povolovací systémy a systémy kontroly činností zahrnujících zpracování odpadních olejů nebo nakládání s nimi. Při nakládání s odpadními oleji má nejvyšší prioritu regenerace, poté následuje spalování, rozklad, řízené skladování a zpracování.

Všechny členské státy provedly tuto směrnici do svého vnitrostátního právního řádu. Odpovědi členských států ukazují, že byly zavedeny vhodné povolovací a kontrolní mechanismy, které mají za cíl předcházet nepříznivým účinkům nakládání s odpadními oleji na životní prostředí a lidské zdraví. Praxe při zpracování však ukázala, že směrnice nepřinesla očekávané výsledky, pokud jde o podporu regenerace odpadních olejů: bez ohledu na právně zakotvenou povinnost podporovat regeneraci bylo nejpopulárnější volbou v EU spalování. V důsledku toho Komise zahájila několik řízení o nesplnění povinnosti. Komise tuto tendenci dále analyzovala a došla k závěru, že z hlediska životního prostředí a z hospodářského hlediska již regenerace není prospěšnější než spalování. Řízení o nesplnění povinnosti související s touto otázkou byla v důsledku toho zastavena a v revidované rámcové směrnici o odpadech nemá absolutní prioritu regenerace, ale zemím, které chtějí regeneraci podporovat, se povoluje stanovit, že odpadní oleje mají být i nadále upravovány tímto způsobem.

⁴ Směrnice 2008/98/ES o odpadech, Úř. věst. L 312, 22.11.2008, s. 3.

6. SMĚRNICE 86/278/EHS O KALECH Z ČISTĚNÍ ODPADNÍCH VOD

Směrnice o kalech z čistění odpadních vod byla přijata před více než 20 lety, aby regulovala správné používání kalů z čistění odpadních vod v zemědělství a zabránila škodlivým účinkům těchto kalů na půdu, rostliny, zvířata a člověka.

Opatření zavedená v členských státech a praxe při jejich provádění, jak je popsána ve zprávách, neukazují na existenci problémů s prováděním této směrnice. Zároveň existují signály, že její oblast působnosti je možná příliš omezená a směrnice je málo ambiciózní. V době po jejím přijetí některé členské státy zavedly a uplatňovaly přísnější mezní hodnoty u těžkých kovů a stanovily požadavky i u jiných kontaminujících látek. V rámci probíhajícího posouzení dopadů Komise zváží, zda by neměla být zavedena přísnější opatření, a posoudí možnost rozšíření oblasti působnosti této směrnice na další druhy odpadních kalů a také na jiná použití, než je zemědělství.

7. SMĚRNICE 94/62/ES O OBALECH A OBALOVÝCH ODPADECH

Cílem směrnice o obalech je harmonizovat vnitrostátní opatření tak, aby se zabránilo dopadům obalů a obalových odpadů na životní prostředí nebo aby se tyto dopady omezily a aby se zabezpečilo fungování vnitřního trhu. Obsahuje ustanovení o předcházení vzniku obalového odpadu, jeho využití a recyklaci a o opětovém použití obalů. Směrnice stanoví cíle v oblasti recyklace a využití, ukládá členským státům povinnost zavést systémy sběru obalových odpadů a stanoví minimální požadavky, které musí všechny obaly splňovat, než mohou být uvedeny na trh Společenství.

Směrnice byla všemi členskými státy řádně provedena do vnitrostátních právních řádů a celková úroveň jejího provádění je uspokojivá. V roce 2009 nebylo zahájeno žádné řízení o nesplnění povinnosti.

Směrnice měla pozitivní dopady na životní prostředí díky stabilní míře recyklace a využití obalového odpadu⁵. Ve sledovaném období let 2004–2006 bylo množství vyprodukovaného obalového odpadu na vzestupu (přičemž část tohoto přírůstku byla důsledkem rozšíření EU v roce 2004), kdežto míra recyklace a využití zůstávala stabilní pouze s mírným celkovým poklesem. Jednoho nebo více požadovaných cílů v oblasti recyklace a využití nedosáhlo v roce 2006 osm členských států. Napříč EU byly, byť s různou mírou účinnosti, realizovány systémy odděleného sběru obalového odpadu a všechny členské státy věnovaly pozornost zvyšování informovanosti spotřebitelů o tom, že s obaly a obalovými odpady je třeba nakládat způsobem šetrným k životnímu prostředí. Praktické provádění a prosazování základních požadavků však bylo některými zainteresovanými stranami zpochybňováno, což přimělo Komisi k pozornějšímu sledování situace.

Pokud jde o dopady směrnice na vnitřní trh, v posledních letech probíhaly mezi Komisí a členskými státy právní diskuse o míře slučitelnosti vnitrostátních opatření přijímaných za účelem omezení dopadů obalů na nápoje na životní prostředí i množství odpadu, jež způsobují, s pravidly vnitřního trhu. Ačkoli jejich celkový cíl je z hlediska ochrany životního prostředí často oprávněný, zacházejí určitá vnitrostátní opatření dále, než je nezbytné, a existuje riziko, že nepřiměřeně omezí užívání nápojů a jejich obalů a obchod s nimi. Ve

⁵ Viz: Zpráva Komise o provádění směrnice 94/62/ES, SEK(2006) 1579, <http://ec.europa.eu/environment/waste/packaging/report.htm>.

snaze předejít dalším problémům na vnitřním trhu a omezit množství právních diskusí s členskými státy přijala Komise sdělení o obalech na nápoje, systémech zálohování a volném pohybu zboží, ve kterém jsou shrnuta dosud nalezená a rozpracovaná řešení⁶.

8. SMĚRNICE 1999/31/ES O SKLÁDKÁCH ODPADŮ

Záměrem směrnice o skládkách je předcházení negativním účinkům skládkování odpadů na životní prostředí, zejména na povrchové vody, podzemní vody, půdu, ovzduší a lidské zdraví, nebo jejich omezení. Stanoví přísné technické požadavky na skládky odpadů, zvláštní požadavky pro přijímání odpadů na skládky a stanoví kategorie skládek podle druhů odpadů, které na nich mají být uloženy. Směrnice ukládá členským státům povinnost zajistit, že příslušné vnitrostátní orgány budou udělovat povolení k provozování skládek. Jedno ze stěžejních ustanovení obsahuje cíle pro postupné snižování množství komunálních biologicky rozložitelných odpadů na skládkách tak, aby se snížily emise methanu, doplněné technickými požadavky na zachycování a zpracování skládkového plynu.

Praktické provádění směrnice o skládkách zůstává velmi neuspokojivé a je třeba vyvinout značné úsilí pro zlepšení situace. Ani deset let po přijetí směrnice všechny členské státy neprovedly všechna její ustanovení do svého vnitrostátního právního řádu a neuplatňují je a Komise i nadále zahajuje proti členským státům značný počet řízení o nesplnění povinnosti z důvodu nesprávného provedení do vnitrostátního právního řádu nebo nesprávného uplatňování tohoto právního předpisu.

Komise denně dostává značné množství stížností souvisejících s nelegálními skládkami odpadů provozovanými bez povolení, která vyžadují předpisy EU o odpadech, což vyvolává závažné negativní účinky na životní prostředí a rizika pro lidské zdraví. Tyto stížnosti ukazují, že závažné nedostatky v provádění této směrnice ve velké části EU jsou obecné a trvalé povahy. Ve zjištěných případech členské státy často po dlouhou dobu tolerovaly závažné nedostatky, aniž by zajistily, že nezákonné činnosti budou ukončeny a potrestány⁷. Velké množství skládek nesplňuje požadavky směrnice a existuje reálné riziko, že převážná většina členských států nesplní lhůtu 16. července 2009, ve které všechny nevyhovující skládky, které existovaly před účinností této směrnice, musí splňovat její požadavky (pokud odchylka výslovně nestanoví jinak). Pouze devět členských států informovalo, že splnily cíle pro rok 2006 pro snížení množství komunálních biologicky rozložitelných odpadů na skládkách, a zachycování skládkových plynů se jeví jako nedostatečné.

Zdá se, že tento problém je zvlášť naléhavý v EU-10, kde i nadále převažuje skládkování, neboť není k dispozici žádná alternativní infrastruktura pro nakládání s odpady. I přes rychlý pokrok při uzavírání nevyhovujících skládek v těchto zemích je třeba vyvinout větší úsilí pro zajištění plného souladu s právem EU.

V roce 2009 nebylo v souvislosti se směrnicí o skládkách dosud uzavřeno třináct řízení proti členským státům pro nesoulad s právem Společenství a jedenáct řízení pro nesprávné uplatňování. V reakci na toto systémové selhání členských států při správném uplatňování právních předpisů EU v oblasti nakládání s odpady zaujala Komise strategický přístup.

⁶ Úř. věst. C 107, 9.5.2009, s. 1 (viz: http://ec.europa.eu/enterprise/regulation/goods/deposit_systems_en.htm).

⁷ Viz: Pracovní dokument útvarů Komise o provádění právních předpisů Evropského společenství v oblasti životního prostředí, SEK(2008) 2876, 18.11.2008, s. 12.

Z důvodu neexistence vnitrostátní infrastruktury a účinných donucovacích opatření byla zahájena takzvaná „horizontální“ řízení o nesplnění povinnosti a soudní řízení. Jako názorný příklad bylo použito značné množství jednotlivých případů. Tento přístup umožňuje řešení problémů na více místech, než kdyby se věnovala pozornost jen jednotlivým skládkám odpadů.

9. SMĚRNICE 2002/96/ES O ODPADNÍCH ELEKTRICKÝCH A ELEKTRONICKÝCH ZAŘÍZENÍCH

Množství odpadu z elektrických a elektronických zařízení v EU se v současné době odhaduje na 8,3–9,1 milionu tun ročně a podle posledních odhadů vzroste do roku 2020 na 12,3 milionu tun. Vzhledem k jeho množství a často nebezpečné povaze, ale i proto, že obsahuje cenné zdroje, je nutné s odpadem z elektrických a elektronických zařízení nakládat kontrolovaným způsobem. Cílem směrnice o odpadních elektrických a elektronických zařízeních je snížit dopady nakládání s tímto tokem odpadu na životní prostředí a optimalizovat jeho sběr, opětné použití, recyklaci a využití v souladu s přísnými zdravotními normami a normami v oblasti ochrany životního prostředí. Hlavní obchodní partneři EU následovali evropský příklad a uvedli v platnost podobné právní předpisy (např. Čína, Korea, Japonsko, některé státy USA).

Nehledě na existenci této směrnice se uvádí, že správně je zpracovávána jen jedna třetina elektrického a elektronického odpadu ve Společenství. Ostatní dvě třetiny putují na skládky odpadů a případně do nevyhovujících zpracovatelských zařízení v EU nebo mimo ni. I nadále je široce rozšířen nezákonný prodej elektrického a elektronického odpadu do zemí mimo EU. Nevhodně zpracované produkty představují značná rizika pro životní prostředí i zdravotní rizika. Cíl pro sběr ve výši 4 kg na osobu ročně náležitě neodráží situaci v jednotlivých členských státech a pět členských států ho v roce 2006 nesplnilo (další dva nedodaly informace). Všech deset stanovených cílů pro recyklaci splnilo jen pět členských států a devět cílů pro využití pouze čtyři členské státy. V roce 2009 nebyla dosud ukončena řízení o nesplnění povinnosti z důvodu nesouladu vnitrostátních právních předpisů se směrnicí o odpadových elektrických a elektronických zařízeních proti čtrnácti členským státům a proti jednomu členskému státu pro nesplnění informační povinnosti. Existovalo také osm dosud neuzavřených řízení o nesplnění povinnosti kvůli nesouladu se související směrnicí o omezení používání některých nebezpečných látek.

Evropská komise v prosinci 2008 navrhla směrnicí o odpadních elektrických a elektronických zařízeních přepracovat s cílem překonat některé zjištěné nedostatky při jejím uplatňování, řešit rychle rostoucí tok odpadu z takových výrobků a posílit vynutitelnost tohoto právního předpisu.

10. SMĚRNICE 2000/53/ES O VOZIDLECH S UKONČENOU ŽIVOTNOSTÍ

Cílem směrnice 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností⁸ je předcházet vzniku odpadu z vozidel a zvyšovat opětné použití, recyklaci a jiné formy využití vozidel s ukončenou životností a jejich součástí. Stanoví požadavky na zpracování a podporuje konstrukci vozidel usnadňující jejich budoucí recyklaci. Podrobnosti o provádění této směrnice jsou rozvedeny v samostatné zprávě Komise.

⁸ Úř. věst. L 269, 21.10.2000, s. 34.

Členské státy informovaly o celkem dobré úrovni formálního provádění směrnice. Všechny členské státy přijaly opatření, jimiž provedly směrnici do vnitrostátních právních řádů a podnikly kroky k vybudování systémů nakládání s odpady vyžadovaných tímto předpisem, ale některá ustanovení směrnice nebyla dosud provedena do vnitrostátního řádu v plném rozsahu nebo byla provedena nesprávně.

Pokud jde o praktické prosazování těchto právních ustanovení, byly členské státy schopny poskytnout více informací než za předchozí sledované období, ale na základě zpráv členských států je i nadále obtížné zhodnotit, jak systémy nakládání s vozidly s omezenou životností fungují v praxi. Trvale vysoký počet řízení o nesplnění povinnosti zahájených Komisí naznačuje, že praktické uplatňování dosud nedosahuje přijatelné úrovně: v roce 2009 nebylo dosud ukončeno devět řízení pro nesoulad s touto směrnicí, a to i ve stěžejních definicích a zásadách (např. definice vozidla s ukončenou životností nebo povinnost předávat vozidla s ukončenou životností autorizovaným zpracovatelským zařízením). Bylo také zahájeno šest řízení o nesplnění povinnosti v souvislosti s tím, že členské státy nedodaly informace o provádění.

V roce 2008 byly poprvé poskytnuty informace o míře opětného použití, recyklace a využití v roce 2006. Z 25 zpráv, které Komise obdržela, vyplývá, že v roce 2006 splnilo 80% cíl pro opětné použití a recyklaci devatenáct členských států a 85% cíl pro opětné použití a recyklaci jen třináct států⁹, tj. výsledek, který není uspokojivý. Komise se písemně obrátila na členské státy, které cíle nesplnily, a požádala je o vysvětlení jejich neúspěchu.

11. NAŘÍZENÍ RADY (EHS) Č. 259/93 O PŘEPRAVĚ ODPADŮ

Nařízení Rady (EHS) č. 259/93 o přepravě odpadů provádí do právního řádu Společenství Basilejskou úmluvu o kontrole pohybu nebezpečných odpadů přes hranice států a jejich zneškodňování z roku 1989. Organizuje dozor nad přepravou odpadů ve Společenství i mimo něj s cílem umožnit Společenství jako celku odstraňování jeho vlastních odpadů a umožnit zároveň členským státům, aby dosahovaly tohoto cíle jednotlivě, s ohledem na zeměpisné podmínky a na potřebu mít pro určité typy odpadů specializovaná zařízení. Informační povinnosti podle Basilejské úmluvy a podle nařízení o přepravě odpadů se týkají přepravy nebezpečných odpadů (odpady uvedené v zeleném seznamu zatím nejsou předmětem informační povinnosti).

Komise v červnu 2009 přijala zprávu o produkci, zpracování a přeshraniční přepravě nebezpečných a jiných odpadů v členských státech za období let 2001 až 2006, kde se uvádí:

- množství nebezpečných odpadů vyprodukovaných v EU-15 ve sledovaném období od roku 2001 do roku 2005 vzrostlo o 22 % (tj. roční růst asi o 4 % t), zatímco množství vyprodukované v EU-25 nevykazovalo žádnou zvláštní tendenci;
- přeprava nebezpečných odpadů z členských států EU-15 nebo do nich se v roce 2005 zvýšila na dvojnásobek a dosáhla 5,4, respektive 3,5 milionu tun;
- za účelem využití bylo přepraveno přibližně 85 % (40 milionů tun) nebezpečných odpadů;

⁹ Viz: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/waste/data/wastestreams/elvs>.

- 95 % odpadů přepravených do EU-15 pocházelo z EU-25 a ze zemí ESVO, zatímco pouze 1 % přišlo z jiných zemí než zemí OECD;
- odhaduje se, že 90 % nebezpečných odpadů Společenství bylo v roce 2005 zpracováno v zemi původu;
- přibližně 90 % přepravovaných nebezpečných odpadů zůstalo uvnitř EU-15, zatímco 98 % přepravy z EU-15 v tomto období směřovalo do EU-25 a ESVO.

Další podrobnosti o provádění tohoto právního předpisu lze najít ve zprávě Komise na adrese: <http://ec.europa.eu/environment/waste/shipments/reports.htm>.

Informace o událostech a nehodách a/nebo o nedovolené přepravě byly bohužel až na několik výjimek nepřiměřené, nejasné a pravděpodobně nereálné. To představuje důležitý prvek pro budoucí zlepšení vzhledem k tomu, že Komisi je každoročně oznamováno značné množství nedovolených přeprav, zejména pokud jde o odpadová elektrická a elektronická zařízení a vozidla s ukončenou životností.

12. OPATŘENÍ KOMISE KE ZLEPŠENÍ PROVÁDĚNÍ

Oblast životního prostředí tvořila v roce 2006 asi jednu pětinu celkového počtu neuzavřených případů nedodržování právních předpisů Společenství, které Komise vyšetřovala, a i nadále zůstává oblastí s nejvyšším počtem neuzavřených případů. Životního prostředí se týká přibližně 10 % všech dotazů, s nimiž se Parlament obrací na Komisi, a i nadále je hlavním předmětem 35 % petic, jimiž se zabývá petiční výbor. Více než 20 % všech zahájených řízení o nesplnění povinnosti v oblasti životního prostředí souvisí s právními předpisy o odpadech.

Značně neuspokojivý stav provádění právních předpisů Společenství o odpadech včetně soustavného zpoždění při jejich provádění vyvolalo zvýšenou pozornost Komise a vedlo k zahájení řady opatření, jejichž cílem je pomoci zlepšit situaci.

Pravidelně jsou prováděny kontroly souladu s předpisy EU a i nadále jsou pravidelně zahajována řízení o nesplnění povinnosti v oblasti nakládání s odpady. Nový “horizontální” přístup Komise k vícenásobným případům nesplnění povinnosti souvisejících se směrnicí o skládkách by měl umožnit v rámci každého řízení řešit širší spektrum případů, a urychlit tak soudní nápravu. Komise pravidelně dostává velké množství stížností, petic a dopisů od občanů, nevládních organizací a od jiných institucí EU, jež představují cenný zdroj informací o skutečném stavu provádění právních předpisů v oblasti nakládání s odpady. Informace pocházející z těchto zdrojů jsou ověřovány v písemném styku mezi členskými státy a Komisí, která požaduje poskytnutí dalších informací nebo informování vnitrostátních orgánů o problémech.

Komise se pravidelně a na různých úrovních setkává s členskými státy a zainteresovanými stranami, včetně schůzek s odborníky členských států ve výboru pro technické přizpůsobení, setkání na vysoké úrovni s řediteli institucí na ochranu životního prostředí, množství ad hoc schůzí odborníků a častých konzultací se zainteresovanými stranami. Taková setkání, kterých je ročně 20–30, umožňují výměnu nejlepších postupů, diskusi o otázkách provádění a vyjasňování právních předpisů. Komise vydala řadu prováděcích opatření (rozhodnutí přijatá postupem projednávání ve výborech), jež vyjasňují právní předpisy, a nezávazných poradenských příruček například k problematice odpadních elektrických a elektronických

zařízení, vozidel s ukončenou životností, baterií, rámcové směrnice o odpadech. Pravidelně je poskytován právní výklad a právní předpisy jsou v případě nutnosti přezkoumávány tak, aby aktuálně odpovídaly pokroku dosahovanému při nakládání s odpady (např. přezkum rámcové směrnice o odpadech, nařízení o přepravě odpadů, seznam odpadů, cíle v oblasti vozidel s ukončenou životností, směrnice o odpadních elektrických a elektronických zařízeních a směrnice o omezení používání některých nebezpečných látek).

Od roku 2007 Komise učinila dodatečné kroky ke zlepšení provádění tím, že přijala řadu opatření k posílení souladu s právními předpisy, jež zahrnovala 36 akcí zaměřených na zvyšování informovanosti a výměnu informací, poradenské příručky pro členské státy k řadě klíčových otázek týkajících se právních předpisů EU v oblasti nakládání s odpady, společné činnosti v oblasti prosazování práva a inspekční činnosti v členských státech v úzké součinnosti s IMPEL, zahájení pilotní fáze asistenční služby pro otázky provádění právních předpisů EU o nakládání s odpady. Pokračovaly schůzky s členskými státy a zainteresovanými stranami. Jsou vypracovávány další studie s cílem zkoumat, jak co nejlépe zvládnout problémy provádění předpisů Společenství v budoucnu, včetně studie proveditelnosti k otázce vytvoření evropského orgánu pro sledování a podporu provádění právních předpisů v oblasti nakládání s odpady.

13. ZÁVĚRY

Právní předpisy Společenství jsou poměrně dobře, byť někdy se značným zpožděním, provedeny do vnitrostátních právních řádů, avšak jejich nedostatečné prosazování vede k tomu, že se ve značném měřítku nedaří dosahovat dohodnutých cílů ochrany životního prostředí v praxi. Provádění a praktické uplatňování právních předpisů o odpadech v hodnoceném období let 2004–2006 bylo v mnoha oblastech i nadále neuspokojivé. Potvrzuje to dřívější poznatky, které již vedly Komisi ke zvýšenému úsilí s cílem pomoci členským státům při lepším provádění. Vzhledem ke kvalitě poskytovaných informací zároveň vyvstává potřeba lepší informovanosti, např. formou veřejně dostupných ukazatelů pro sledování, jež by mohly usnadnit hlubší zkoumání stavu provádění, účinnosti a účelnosti právních předpisů o nakládání s odpady v souladu s politikou zlepšování právní úpravy prováděnou Komisí.

Jak ukazuje velký počet řízení o nesplnění povinnosti, i nadále trvá kritický stav v praktickém uplatňování rámcové směrnice o odpadech, směrnice o skládkách a nařízení o přepravě odpadů, kde musí být vyvinuto koordinované úsilí, aby byla situace uvedena do souladu s právními předpisy. Je nezbytné přijmout opatření za účelem překonání závažných nedostatků v infrastruktuře pro nakládání s odpady, řešení velkého množství nepovolených skládek ve značném počtu členských států a mnoha nedovolených přeprav odpadů, hlavně elektronického odpadu a vozidel s ukončenou životností. Je zejména žádoucí, aby členské státy a IMPEL společně s Komisí aktivněji usilovaly o překlenutí zpoždění při provádění směrnice o skládkách. Také výsledky při provádění směrnic o odpadních elektrických a elektronických zařízeních, o obalech a o vozidlech s ukončenou životností v různých členských státech zaostaly za dohodnutými závaznými cíli a i nadále byla zahajována četná řízení o nesplnění povinnosti.

I když v některých členských státech došlo k pokroku, v mnoha zemích je nutné vyvinout značné úsilí při provádění právních předpisů Společenství. Některé problémy obsažené ve zprávách jsou společně zejména zemím, které přistoupily ke Společenství v roce 2004 a kde je i nadále více než 90 % odpadů skládkováno. Je nutné vystupňovat úsilí, aby infrastruktura pro

nakládání s odpady byla uvedena do souladu s požadavky právních předpisů Společenství, včetně vybudování systémů odděleného sběru různých toků odpadu, vzdělávání občanů, investic do předzpracování odpadů před jejich konečným odstraněním. Toto úsilí je bezpodmínečně nutné, aby s pomocí právních předpisů bylo účinně chráněno životní prostředí a lidské zdraví.